

Temps per a les grans preguntes

**El Covid-19 desperta una nova set
d'interioritat i espiritualitat**

Carmelites missioneres pregant a la seva capella durant el confinament.

JAVIER SANCHO
«Hem pogut replantejar-nos com estem vivint i en què estem gastant les energies i la vida»

«Una humanitat confinada en el segle XXI és un bon laboratori per fer una revisió profunda de la vida humana al nostre planeta, en tots els seus aspectes, també sobre la interioritat», reflexiona M. Jesús Zabalza, carmelita missionera, membre de l'equip del Centre Francesc Palau de Barcelona.

En aquests mesos de confinament, ens comenta la germana Zabalza, «saturat d'ofertes materials, l'ésser humà se sent ofegat en les seves dimensions més profundes: el sentit de la vida, la llibertat interior, la seva dignitat, el conreu de la bellesa, de la pregària i de la transcendència». En aquest sentit, apunta que el coronavirus «ha aconseguit enderrocar el pedestal en el qual havia pujat l'home modern».

Al llarg d'aquest temps hem experimentat moltes emocions profundes, en espais reduïts, molts cops en soledat i amb infinitat d'hores i dies per endavant, on hem pogut palpar conceptes com «silenci», «desert» o «nit».

Per a Javier Sancho, director de la Universitat de la Mística d'Àvila, aquest és un temps en el qual s'està suscitant una gran set d'espiritualitat: «Hi ha hagut un despertar, tot i que potser ni tan massiu ni tan profund com es podria esperar. No hi ha cap

dubte que han sorgit moltíssims interrogants. Hem pogut replantejar-nos com estem vivint i en què estem gastant les energies i la vida. Per a mi, això és fonamental perquè es comenci a forjar una autèntica recerca espiritual. L'espiritualitat, la necessitat de la transcendència només sorgeix quan hi ha un plantejament interior, una reflexió calmada.»

I és en aquest context de crisi sanitària, social, econòmica... on l'Esperit ha disparat la creativitat. De manera molt gràfica el jesuïta David Guindulain, que es dedica a l'acompanyament espiritual a la Cova de Sant Ignasi de Manresa, descriu que «ens ha passat com a les noces de Canà. Ens hem mirat i ens hem dit: "No tenen vi." Cadascú ha posat el seu talent a disposició de l'emergència o ha après maneres de crear vincles que mai no s'hauria imaginat».

Javier Sancho opina que l'Esperit no ha deixat de treballar «incansablement. Potser ara hem estat una mica més sensibles a percebre tot el que Ell continua suscitant. Hi ha signes concrets infinits, en el dia a dia, que l'Amor de Déu, l'Esperit no ha deixat de crear».

«En els nostres dies, la recerca d'allò místic i diví té una gran tirada»,

sosté M. Jesús Zabalza, «és un repte per a les grans tradicions espirituals cristianes i per a totes les confessions saber oferir l'experiència d'amor i de fe que l'home sempre desitja. Però la presència misteriosa de Déu la percebem avui, amb més profunditat, en gestos de solidaritat i iniciatives d'associacionisme».

El «racó de pensar»

Aquesta pandèmia «ens ha enviat a tots al racó de pensar», ens explica David Guindulain, «o més ben dit, a la talaia des de la qual veiem d'un cop d'ull tot plegat: vida i mort, el conjunt del gènere humà i el malmès planeta on vivim. Ens hem adonat que estem bevent una aigua que no sadolla la necessitat d'entendre d'on venim i cap on anem. Les respostes que han perdurat durant segles i que hem menystingut seran útils de nou. Caldrà veure si la nostra supèrbia generacional ens permet comptar-hi, amb l'ajuda del l'Esperit, que sempre és nou».

Fer una aturada a la vida, voluntària o no, ens facilita la reflexió, contemplar la realitat amb calma, ser més sensibles al dolor aliè i obrir-nos al «Misteri que ens habita i acompanya sempre», apunta Javier Sancho.

Però també ens fa vulnerables i ens pot portar a la temptació de caure en una mena d'amargor existencial, especialment en un context de pandèmia global com el que estem vivint. En aquesta situació hem de recordar, subratlla Guindulain, «que ens tenim els uns als altres. L'amor que s'estableix entre les persones, quan és reflex de l'amor de Déu, és el millor antídoto contra aquesta amargor. La pandèmia ens descobreix que no estem sols. Llavors tenim dues alternatives: o ens endinsem en la cova interior i descobrim el vincle amorós amb Déu Pare del qual res no ens pot separar, o a través de l'ajuda fraterna i d'escoltar-nos, entenem que allà on n'hi ha dos o tres en el seu nom, Ell és entre nosaltres. Quan no trobem maneres de recórrer un camí o l'altre és quan pot arribar aquesta amargor que surt en tot el que fem i diem».

Mort, dolor, malaltia, pèrdua de feina... són moltes les maneres en les quals el Covid-19 ens ha apallissat. Així, Javier Sancho afirma que «aquesta pandèmia ens ha dut a percebre que ni les ideologies, ni

Exe Lobaiza

M. JESÚS ZABALZA
«La presència misteriosa de Déu la percebem avui, amb més profunditat, en gestos de solidaritat i iniciatives d'associacionisme»

els partits i ni tan sols el benestar són capaços d'assegurar-nos la vida. Només Crist pot donar la resposta. Només Ell ha estat capaç de viure fins i tot donant sentit i valor al patiment i a la mort, a la manca, a la dificultat. Només Ell promet proximitat, amor i esperança certa. Però per això cal despertar a la fe, més enllà de la ideologització de la religió i més enllà d'un consol enganyós».

Llegir els signes dels temps des de la fe és una tasca que requereix posar-hi els cinc sentits. I un bona eina de lectura és la Paraula de Déu, com constata Guindulain: «Les lectures del dia són una ocasió per escoltar el que Déu ens està dient avui. El que ens diu, en primer lloc, és la gratuïtat del seu amor fidel. Aquesta certesa com a punt de partida, asserena per discernir, entenent que la vida és dinàmica de mort i resurrecció: guanya qui no té por a perdre, el gran és el petit, el més important és el que serveix, etc. Encara no hem encaixat la nostra història en aquesta graella que capgiraria la tendència predominant.»

El Covid-19 ha fet aflorar les grans qüestions de l'existència humana.

DAVID GUINDULAIN
«Ens hem adonat que estem bevent una aigua que no sadolla la necessitat d'entendre d'on venim i cap on anem»

Per a M. Jesús Zabalza, «la pandèmia és una paraula molt gruixuda que trigarem molt en comprendre. Per desxifrar-ne el missatge, convé fer servir claus o passos: *aturar-nos*, preguntar-nos què passa, veure la meva situació; *no rebutjar*, no cercar justificacions ni causants, acollir en silenci; *informar-te bé*, no viure de notícies, deixa't afectar en pregària; *analitza*, pondera, discerneix; *encara-ho*, pregunta't: "Què puc fer-hi, jo?" Implica't en algun servei concret amb els necessitats: compromís».

El director de la Universitat de la Mística assenyala que el primer és llegir la realitat «amb realisme: forma part de la història de l'univers i de la humanitat. Tot això ens ajuda a ser veritablement humils, a deixar de creure'ns els déus de l'univers i veure'ns com a part integrant i responsable. Ens ajuda a adonar-nos de la solidaritat necessària entre tots, de la necessitat de fer caure fronteres... ens ajuda a entendre que els treballs més humils són els més necessaris i que no es pot menysprear ningú».

I acollir aquesta realitat suposa, també, entendre el que significa la fe com a acollida, obertura i confiança, afegeix: «La fe forma part de l'ésser humà i sense fe destruïm la realitat i a nosaltres mateixos, perquè ens col·loquem on no ens correspon. La fe ens parla d'un Déu que ens estima i que ens dona la llibertat de crear sempre de nou i sempre millor. La fe ens parla que tots som u, que només la fraternitat pot construir positivament una nova societat.»

Quatre referents

La història ens deixa grans lliçons i podem aprendre de l'exemple de qui va viure temps de tribulació amb una actitud molt oportuna per a la nostra realitat.

Javier Sancho considera que l'espiritualitat de santa Teresa de Jesús i de sant Joan de la Creu ens pot resultar molt profitosa: «No només perquè van viure situacions molt difícils en les seves vides, sinó perquè van saber descobrir la veritable Font per mantenir-se fermes i esperançats en mig de tot això. Són sants que van conviure amb la malaltia, la pobresa, l'exclusió, la presó, etc. I això va afavorir en ells el descobriment del valor més gran de les seves vides: saber-se estimats i

acompanyats sempre per Crist. Són exemple de resiliència autèntica i de com treure allò positiu de les situacions més negatives i adverses. També un exemple de com viure la veritable fe en la trobada personal amb Crist, tot i que estiguem privats de les altres mediacions.»

El jesuïta Guindulain ens recomana fixar-nos en sant Ignasi de Loiola: «Tant la seva salut com la de la societat del seu temps van ser més precàries que la nostra fins ara.» En aquell context, «les ocasions freqüents de passar a prop de l'abisme i fer-se grans preguntes sobre la pròpia vida va ser ocasió per a sant Ignasi de tornar-se cap a Déu, per després ajudar els altres. Els exercicis espirituals són la seva gramàtica. A l'examen de consciència trobes una eina per entendre el pas de Déu per la vida i disposar-te a caminar amb Ell.»

I un altre referent, de la nostra terra, el pare Francesc Palau, «un acompanyant excel·lent per a moments de prova», ens comenta M. Jesús Zabalza. Aquesta carmelita missionera destaca que, «per descomptat, el confinament del P. Palau era diferent: el nostre, global, el seu, personal; el nostre espai, familiar, el seu, llunyà i perdut en una illa poc recomanable; ell sense poder sortir al balcó cada tarda, com nosaltres, per sentir el suport de l'altre. El seu enemic no era un virus desconegut, sinó personal, amb nom concret: el govern el jutja persona sospitosa i perillosa per a l'ordre públic. La meravella és que Francesc entra en aquell exili forçat, deportat, i en surt transformat, enamorat, cantant la llum que ha rebut en aquella gran nit».

Darrera d'aquesta crisi inesperada, tenim l'oportunitat de construir una humanitat diferent, de mirar la vida i a nosaltres mateixos amb altres ulls. Com assegura Javier Sancho, «la principal lliçó potser sigui l'important que és viure una fe oberta a la confiança en Déu, que t'allibera de pors i t'omple d'esperança, t'ajuda a comprendre el sofrent i a ser tolerant amb la resta. Em queda com a urgència i reclam existencial haver descobert, encara amb més força, la necessitat que té l'ésser humà d'avui d'una espiritualitat autèntica. Una espiritualitat que sigui capaç de donar valor i esperança a les seves vides, i d'obrir-los a descobrir l'Amor més gran i veritable».